

НАРЕДБА № 3 от 27.11.2015 г. за условията и реда за планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност

Обн. - ДВ, бр. 94 от 04.12.2015 г., в сила от 04.12.2015 г.
Издадена от министъра на образованието и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) Тази наредба регламентира условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, предоставяни целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност, както и свързаните с нея дейности, регламентирани в правилника на съответното държавно висше училище.

(2) Академичният съвет на всяко държавно висше училище, на което са предоставени средства от държавния бюджет за присъщата научна или художественотворческа дейност, определя размера на средствата, които ще се изразходват за присъщата научна или художественотворческа дейност и за издаване на учебници и научни трудове.

Раздел II

Планиране и разпределение на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност

Чл. 2. (1) Разпределението на средствата за присъщата научна или художественотворческа дейност между държавните висши училища за съответната година се извършва в рамките на сроковете за съставяне на държавния бюджет въз основа на анализ и оценка на постигнатите резултати от научната или художественотворческата дейност от всяко държавно висше училище за предходната година.

(2) Анализът и оценката на резултатите от научната дейност по ал. 1 се извършват на основата на критерии и показатели за наблюдение и отчитане на постигнатите резултати съгласно приложение № 1.

(3) Анализът и оценката на резултатите от художественотворческата дейност по ал. 1 се извършват на основата на критерии и показатели за наблюдение и отчитане на постигнатите резултати съгласно приложение № 2.

Чл. 3. (1) В срок до 30 април на текущата година въз основа на анализ на представените годишни отчети по чл. 20 министърът на образованието и науката извършва авансово изплащане в размер 50 % от утвърдените средства за присъщата научна или художественотворческа дейност за всяко държавно висше училище съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година и уведомява министъра на финансите.

(2) Министърът на образованието и науката след 30 юли извършва промени по средствата, отпуснати целево от държавния бюджет за присъщата научна или художественотворческа дейност на държавните висши училища, както следва:

1. за непредставен годишен отчет за предходната година в срока по чл. 20 - намаляване на годишния размер на средствата за научна или художественотворческа дейност в размер 20 %;

2. за непредставен шестмесечен отчет за текущата година в срока по чл. 19 - намаляване на годишния размер на средствата за научна или художественотворческа дейност в размер 10 %.

(3) За извършените промени министърът на образованието и науката уведомява министъра на финансите.

(4) Освободените средства в резултат на извършените промени по ал. 2 се разпределят поравно между държавните висши училища, представили в срок отчетите си.

Чл. 4. До 25 ноември на текущата година министърът на образованието и науката въз основа на анализ и оценка на постигнатите резултати, представени в годишните отчети по чл. 20 и в шестмесечните отчети по чл. 19, извършва компенсирана промяна на средствата на държавните висши училища, отпуснати целево от държавния бюджет за присъщата им научна или художественотворческа дейност, и изплащане на полагаемия остатък и уведомява министъра на финансите.

Раздел III

Условия и ред за изразходване от държавното висше училище на паричните средства, предоставени целево от държавния бюджет за присъщата научна или художественотворческа дейност

Чл. 5. Средствата по чл. 1, ал. 1 се предоставят от държавното висше училище на конкурсен принцип за:

1. проекти за научни изследвания или художественотворческа дейност в областите на науката или изкуството, в които държавното висше училище подготвя студенти и докторанти;

2. проекти за подготовка за участие в международни научни програми;

3. допълнителна финансова подкрепа към текущи научни проекти или проекти за художественотворческа дейност, финансирани от национални или международни научни организации;

4. проекти за частично финансиране на научни или творчески форуми;

5. проекти за провеждане на културни мероприятия - концерти, изложби, постановки и други прояви, свързани с художественотворческата дейност;

6. инфраструктурни проекти за провеждането на качествени и конкурентоспособни научни изследвания в държавните висши училища.

Чл. 6. (1) В изпълнение на чл. 5, т. 3 всяко държавно висше училище може да насочи средства в размер не по-голям от 30 % от отпуснатите средства за присъщата научна или художественотворческа дейност в постоянна партида „Текущо финансиране и подпомагане“ за:

1. подкрепа на текущи международни програми и проекти;

2. международни програми и проекти, за които не се признава за разход начисленият ДДС;

3. съфинансиране на собствени и национални проекти от други организации;

4. заплащане на лицензи за софтуерни продукти по текущи научни проекти;

5. абонаменти за достъп до международни бази данни;

6. поддръжка на патенти и други права на интелектуална собственост по текущи или успешно завършили проекти;

7. изплащане на членски внос в международни научни и професионални организации по текущи или успешно завършили проекти;

8. изготвяне на стратегии и програми за развитие на научните изследвания;

9. наеми за експозиции в научни или художествени изложби по текущи или успешно завършили проекти.

(2) Редът за натрупването, разходването и отчитането на средствата в партидата и максималният размер за всяка позиция по ал. 1 се приемат от академичния съвет на всяко държавно висше училище заедно с решението за разкриването ѝ.

Чл. 7. (1) В конкурсите за финансиране на проекти за научна или художественотворческа дейност могат да участват отделни преподаватели на основен трудов договор или на трудов договор за допълнителен труд при друг работодател по чл. 111 от Кодекса на труда, докторанти, студенти и колективи от държавното висше училище. Ръководител на научноизследователския или творческия колектив е преподавател от държавното висше училище, който притежава образователната и научна степен „доктор“ и доказана научна компетентност и опит, съответстващи на целите на проекта.

(2) Ръководителят и членовете на научноизследователския или творческия колектив не могат да бъде членове на комисията по чл. 8, ал. 2.

(3) В научноизследователския или творческия колектив по ал. 1 могат да се привличат преподаватели, изследователи и докторанти от други научни организации и университети.

Чл. 8. (1) Конкурсът за финансиране на проекти се открива със заповед на ректора на съответното държавно висше училище. Откриването на конкурса се обявява на електронната страница на висшето училище и по друг подходящ начин.

(2) Организацията, провеждането и отчитането на конкурсите, включително и окончателното класиране на проектите, се извършват от комисия в състав не по-малко от 5 членове, назначена от ректора по предложение на съвета на основното звено и/или филиала.

(3) Академичният съвет на всяко държавно висше училище осъществява контрол върху работата на комисията по ал. 2, приема и оценява резултатите от конкурса за съответната година.

(4) Комисията осигурява пълен и равен достъп на членовете на академичния състав до материалите, свързани с работата ѝ.

Чл. 9. (1) Академичният съвет определя критериите за избор и класиране на проекти по чл. 5.

(2) Определените или променените по ал. 1 критерии влизат в сила за съответната конкурсна процедура, ако са определени, респ. променени, не по-късно от датата на откриване на процедурата.

Чл. 10. (1) Държавните висши училища обявяват намерение за откриване на процедура за ежегоден конкурс не по-рано от шест месеца на предходната година.

(2) Срокът за представяне на проектите е до един месец от датата на обявяването на конкурса.

Чл. 11. (1) Всеки проект се рецензира от двама рецензенти, от които поне един не работи по договор със съответното държавно висше училище.

Рецензентите депозират рецензиите в срок до 10 дни от получаване на материалите за рецензиране.

(2) Хонорарът за отделната рецензия се определя от комисията по чл. 8, ал. 2. Средствата за заплащане на рецензентите на предложенията са централизирани и се изплащат от общо предоставената сума за тази дейност за сметка на отделени средства при обявяване на конкурса.

Чл. 12. Договорите с ръководителите на проектите, спечелили конкурса, се сключват в 10-дневен срок след решението на комисията по чл. 8, ал. 2 за окончателното класиране.

Чл. 13. (1) Договорите са със срок на изпълнение от една до три години.

(2) Договорът съдържа наименованието, предмета и целите на проекта, резултатите, които трябва да бъдат постигнати, показателите за наблюдение и оценка на изпълнението, предпоставките за постигане на заложените резултати, междинните и крайните срокове на изпълнение, вида и обема на дейностите, размера на отпуснатите средства за първата година и начина на отчитане и приемане на резултатите.

(3) Договорът се придружава от план-програма, предварително финансово разпределение по години, план-сметка за първата година и списък на участниците в проекта.

(4) За договори със срок на изпълнение над една година при положително становище на съвета на звеното и/или филиала се сключва допълнително споразумение за следващата година, включващо актуализирана план-сметка за разпределение на средствата.

(5) Средствата по чл. 1, ал. 1 се предоставят от висшето училище в съотношение: до 50 % в 7-дневен срок от подписването на договора или допълнителното споразумение, до 40 % - след междинно отчитане на хода на работата по договора, и останалите 10 % - след приемане на окончателен отчет по договора - освен ако не е уредено друго в правилника на държавното висше училище.

Чл. 14. Колективите са длъжни да публикуват резултатите от изследванията.

Чл. 15. (1) Със средствата по договорите за финансиране на проекти за научна или художественотворческа дейност не се финансират разходи за:

1. дейности, които не са свързани с проекта:

а) закупуване на обзавеждане, битови уреди, телефонни апарати и други подобни;

б) закупуване на работно облекло и обувки;

в) абонамент за вестници и неспециализирани списания;

г) заплащане на такси за участие в курсове за квалификация, компютърна грамотност, езикова подготовка и др.;

д) допълнително заплащане на телефони и ремонт на помещения (с изключение на инфраструктурните проекти);

2. отчисления към държавното висше училище за режийни разходи в размер над 10 % от общата стойност на проекта.

(2) На участниците в изпълнението на финансирания проект може да се изплащат възнаграждения в размер:

1. до 35 на сто от годишната цена на договора, когато в състава на научноизследователския или творческия колектив има включени докторанти и/или млади учени;

2. до 10 на сто от годишната цена на договора, когато в състава на научноизследователския или творческия колектив не са включени докторанти и/или млади учени;

3. не по-малко от 30 на сто от сумата по т. 1 се предоставят за възнаграждение на докторантите и/или младите учени, участници в изпълнението на проекта, а останалите средства се разпределят между другите участници.

(3) Комисията по чл. 8, ал. 2 извършва оценка за допустимост на направените разходи по изпълнение на проектите при спазване на ограниченията по ал. 1.

Чл. 16. (1) Ръководителите на проекти по сключените договори представят годишен научен и финансов отчет не по-късно от 10 декември на текущата година.

(2) Отчетите по договорите се приемат от комисията по чл. 8, ал. 2. Отчетът се рецензира от хабилиотирано лице извън състава на звеното. Рецензията се заплаща в рамките на предоставените средства за изпълнение на договора.

Чл. 17. Ректорът или определен от него заместник-ректор на всяко държавно висше училище има право да преразпределя средствата при неизпълнение на ангажиментите по договорите между останалите научноизследователски или творчески колективи, изпълняващи задълженията по договорите.

Чл. 18. (1) Държавните висши училища разработват система от показатели за оценка, наблюдение и отчитане на резултатите.

(2) Системата от показатели по ал. 1 отчита количествените и качествените аспекти на присъщата научна или художественотворческа дейност в съответствие със спецификата на държавното висше училище.

(3) Показателите за оценка, наблюдение и отчитане на резултатите следва да отговарят на следните условия:

1. съответствие с регионалните, националните и европейските приоритети в областта на научните изследвания;

2. измеримост;

3. ясна формулировка;

4. рационалност на измерването.

(4) Системата от показатели за оценка, наблюдение и отчитане на резултатите се утвърждава от ректора на държавното висше училище.

Чл. 19. Ректорът или определен от него заместник-ректор на всяко държавно висше училище представя на министъра на образованието и науката шестмесечен отчет до края на месеца, следващ съответното шестмесечие, който включва информация за:

1. целите, дейностите и размера на финансирането на одобрените през последния отчетен период проекти или допълнителни споразумения;

2. напредъка на изпълнението на финансираните проекти по форма, съдържаща одобрените показатели за оценка, наблюдение и отчитане на резултатите;

3. изразходваните средства по одобрени проекти;
4. констатираните проблеми по изпълнението на финансираните проекти и мерките за тяхното преодоляване;
5. мерките за осигуряване на публичност на резултатите;
6. прогноза за времето разпределение на разходите по одобрените проекти.

Чл. 20. Ректорът или определен от него заместник-ректор на държавното висше училище в срок до 30 март предоставя на министъра на образованието и науката годишен отчет за предходната година, изготвен в съответствие с критериите и показателите по приложение № 1 или приложение № 2. Отчетът съдържа и информация за:

1. констатираните проблеми при изпълнението на финансираните проекти и мерки за тяхното преодоляване;
2. мерки за осигуряване публичност на резултатите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Извършените през месец май 2015 г. плащания на държавните висши училища в размер 50 % от утвърдените им средства за присъщата им научна или художественотворческа дейност съгласно приложение № 4 към чл. 8 от Постановление № 8 на Министерския съвет от 2015 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България (ДВ, бр. 6 от 2015 г.) са авансови плащания по смисъла на тази наредба.

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 91а, ал. 2 от Закона за висшето образование и отменя Наредба № 9 от 2003 г. за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност (ДВ, бр. 73 от 2003 г.).

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Тодор Танев

Приложение № 1 към чл. 2, ал. 2

Критерии и показатели за наблюдение и отчитане на постигнатите резултати от присъщата на държавните висши училища научна дейност

1. Критерий „Утвърдени вътрешноинституционални приоритети за научна дейност“ с показатели:

1.1. брой подадени проекти в съответствие с утвърдените приоритети;

1.2. брой финансирани проекти по съответните приоритети на обща стойност.

2. Критерий „Научни резултати“ с показатели:

2.1. брой научни публикации, които са реферирани и индексирани в световни вторични литературни източници;

2.2. брой научни публикации, част от т. 2.1, публикувани в издания с импакт фактор (Web of Science) и импакт ранг (Scopus);

2.3. брой монографии;

2.4. брой цитати през отчетния период на научни публикации на изследователския състав на държавните висши училища, появили се в научната литература за предходните пет години;

2.5. брой патенти (регистрирани патентни заявки, патенти, патенти - резултат от сключени договори с фирми);

2.6. брой полезни модели и/или нови сортове (регистрирани български и международни полезни модели).

3. Критерий „Участие в научни прояви с цел разпространение на постигнатите резултати“ с показатели:

3.1. брой проведени научни форуми (конференции, симпозиуми, конгреси - български и международни);

3.2. брой участия в научни форуми.

4. Критерий „Персонал, участвал в изпълнението на проектите“ с показатели:

4.1. брой на изследователския състав на основен трудов договор;

4.2. възрастов профил по научни степени и академични длъжности (до 35 години, до 45 години, до 55 години, до 65 години, над 65 години);

4.3. брой преподаватели и изследователи на основен трудов договор с държавното висше училище;

4.4. брой привлечени преподаватели и изследователи извън структурата на държавното висше училище (от български и чуждестранни висши училища и научни институции).

5. Критерий „Брой докторанти, участвали в изпълнението на проектите“ с показатели:

5.1. от състава на държавното висше училище;

5.2. привлечени докторанти извън структурата на държавното висше училище.

6. Критерий „Средства за научна дейност (в левове)“ с показатели:

6.1. общ трансфер от държавния бюджет за отчетната година;

6.2. привлечени средства, резултат от сътрудничеството с български и чуждестранни висши училища, научни институции и др.;

6.3. приходи от реализация на научни продукти, получени въз основа на изпълнението на научните проекти.

Приложение № 2 към чл. 2, ал. 3
Критерии и показатели за наблюдение и отчитане на постигнатите
резултати от присъщата на държавните висши училища
художественотворческа дейност

1. Критерий „Утвърдени вътрешноинституционални приоритети за художественотворческа дейност" с показатели:

1.1. брой подадени проекти в съответствие с утвърдените приоритети;

1.2. брой финансирани проекти по съответните приоритети, на обща стойност.

2. Критерий „Художественотворчески резултати" с показатели:

2.1. брой спектакли;

2.2. брой концерти;

2.3. брой изложби;

2.4. брой филми;

2.5. други.

3. Критерий „Участие в прояви с цел разпространение на постигнатите резултати" с показатели:

3.1. брой проведени форуми (български и международни конференции, симпозиуми, конгреси);

3.2. брой участия във форуми.

4. Критерий „Персонал, участвал в изпълнението на проектите" с показатели:

4.1. брой изследователи на основен трудов договор;

4.2. възрастов профил по научни степени и академични длъжности (до 35 години, до 45 години, до 55 години, до 65 години, над 65 години);

4.3. брой преподаватели и изследователи на основен трудов договор с държавното висше училище;

4.4. брой привлечени преподаватели и изследователи извън структурата на държавното висше училище (от български и чуждестранни висши училища и научни институции).

5. Критерий „Брой докторанти, участвали в изпълнението на проектите" с показатели:

5.1. от състава на държавното висше училище;

5.2. привлечени докторанти извън структурата на държавното висше училище.

6. Критерий „Средства за художественотворческа дейност (в левове) с показатели:

6.1. общ трансфер от държавния бюджет за отчетната година;

6.2. привлечени средства, резултат от сътрудничеството с български и чуждестранни висши училища, научни институции и др.;

6.3. приходи от реализация на художественотворчески прояви, получени въз основа на изпълнението на научните проекти.